

UNIVERSITY OF
SISTAN AND BALUCHESTAN

دانشگاه سیستان و بلوچستان

شیوه نامه اجرایی آیین نامه آموزشی مقطع دکتری تخصصی ناپیوسته

ورودی های مهر سال ۱۴۰۲ و پسی از آن

مهر ماه ۱۴۰۲

«به نام دانای توانا»

شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه آموزشی

مقطع دکتری تخصصی دانشجویان دانشگاه سیستان و بلوچستان

ورودی‌های مهرماه ۱۴۰۲ و پس از آن

ماده ۱: مقدمه

این شیوه‌نامه اجرایی شامل آیین‌نامه و مقررات آموزشی دانشجویان در مقطع دکتری ناپیوسته منطبق بر سند آیین‌نامه یکپارچه آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی مصوب جلسه شماره ۱۵۴۹۴۶/و مورخ ۱۴۰۲/۶/۲۷ شورای محترم عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت عتف به همراه مصوبات موارد تفویض اختیار شده در جلسات شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان است. این آیین‌نامه و مجموعه مقررات برای تمامی دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم‌الاجراست و در تاریخ ۱۴۰۲/۹/۲۸ به تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان رسیده است. نظارت بر حسن اجرای آن بر عهده مدیران گروه‌های آموزشی، معاونین آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکدگان است. دو رکن اصلی جهت پیشنهاد و جمع‌بندی و اتخاذ تصمیم در خصوص تغییرات در این شیوه‌نامه یا رسیدگی به موارد خاص که در شیوه‌نامه دیده نشده یا دارای ابهام است، باتوجه به شرح وظایف عبارت‌اند از:

الف) شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه

۱. به منظور سیاست‌گذاری در امور تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آیین‌نامه و مقررات، بررسی برنامه‌های آموزشی جدید و ارزیابی برنامه‌های آموزشی موجود، بررسی درخواست‌های آموزشی دانشجویی و تصمیم‌سازی مطابق با شیوه‌نامه تفویض اختیارات، شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه در فواصل زمانی معین تشکیل جلسه می‌دهد. اعضای شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به شرح زیر هستند:
۲. معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه (رئیس شورا)
۳. معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه، باتوجه به ضرورت حضور در خصوص موضوعات مرتبط
۴. مدیرکل تحصیلات تکمیلی دانشگاه (دبیر شورا)
۵. مدیرکل خدمات آموزشی دانشگاه
۶. معاونین آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها
۷. مدیر استعدادهای درخشان، مدیر دوره‌های آزاد، مدیر دفتر شاهد و ایثارگران، مدیر آموزش‌های الکترونیک، مدیر گروه معارف و مدیر نظارت و ارزیابی، باتوجه به ضرورت حضور در خصوص موضوعات مرتبط

ب) اداره کل تحصیلات تکمیلی دانشگاه

این اداره که بازوی اجرایی معاون آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است، زیر نظر مدیرکل تحصیلات تکمیلی دانشگاه فعالیت می‌نماید. انجام امور اداری مراحل مختلف تحصیل دانشجویان مقاطع مختلف تحصیلات تکمیلی مانند: ثبت نام، دانش‌آموختگی، بررسی کمی و کیفی تحصیل دانشجویان کارشناسی‌ارشد و دکتری، سیاست‌گذاری آموزشی و اتخاذ تصمیم در موارد ویژه و همچنین پیشنهاد اصلاحات آیین‌نامه و پیشنهاد موارد خاص جهت تصویب که در آیین‌نامه پیش‌بینی نشده است، برعهده مدیر اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۲: هدف

هدف از تدوین شیوه‌نامه اجرایی آیین‌نامه آموزشی جهت دانشجویان در مقطع تحصیلی دکتری تخصصی، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب‌های قانونی برای اجرای هماهنگ و یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های کشور و اقتضانات دانشگاه سیستان و بلوچستان و تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه است.

ماده ۳: شرایط ورود

- الف)** داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی.
- ب)** داشتن گواهینامه پایان مقطع تحصیلی قبل مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته‌های مورد قبول (به تشخیص شورای عالی برنامه‌ریزی).
- ج)** برخورداری از توانایی جسمی لازم و متناسب با رشته تحصیلی.
- د)** موفقیت در آزمون ورودی مقطع تحصیلی، استفاده از سهمیه استعدادهای درخشان و یا پذیرش از طریق روش استاد محوری بر اساس بخشنامه‌های مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.

ماده ۴: مشخصات کلی مقطع تحصیلی

- مقطع دکتری دارای دو مرحله آموزشی و پژوهشی است.
- الف)** مرحله آموزشی از زمان پذیرفته‌شدن دانشجو در امتحان ورودی آغاز و به ارزیابی جامع ختم می‌شود.
- ب)** مرحله پژوهشی پس از مرحله آموزشی و تصویب پیشنهاد آغاز شده و پس از اخذ کفایت دستاوردهای علمی با تدوین رساله و دفاع از آن پایان می‌پذیرد.

تبصره ۱:

دانشجویان مقطع دکتری با هماهنگی استاد راهنما می‌توانند امور مربوط به تحقیق و انجام پروژه رساله خود را در مرحله آموزشی آغاز و به دستاورد تحقیقاتی منتج نمایند؛ ولی انتخاب واحد رساله دانشجو در مرحله پژوهشی انجام می‌شود و منوط به موفقیت در ارزیابی جامع و تصویب پیشنهاد رساله است.

ماده ۵:

تعداد کل واحدهای درسی مقطع دکتری با احتساب واحد رساله، ۳۶ واحد است. تعداد واحدهای درسی ۱۸ تا ۲۴ واحد و تعداد واحدهای رساله دکتری بین ۱۸ تا ۲۴ واحد درسی، مطابق برنامه مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت عتف در آن رشته-گرایش است.

ماده ۶:

در مقطع دکتری، آموزش به صورت تمام‌وقت و حضوری و در طول نیمسال تحصیلی و مطابق تقویم آموزشی مصوب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۱:

معرفی به استاد جهت اخذ درس در مقطع دکتری ممنوع است. دانشجو با دارا بودن شرط زیر می‌تواند یک‌بار و برای صرفاً یک درس از مشارکت صفر پس از تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه و معاون آموزشی دانشکده و اعلام به اداره تحصیلات تکمیلی بهره‌مند گردد:

قبلاً دانشجو آن درس را اخذ ولی با موفقیت نگذرانده یا در انتهای نیمسال تحصیلی حذف نموده باشد. در این صورت مدیر گروه موظف است، ضمن هماهنگی با استاد مربوطه و تعیین ساعت و تاریخ امتحان برای بازه آزمون‌های آن نیمسال، درس را به صورت مشارکت صفر تعریف نماید.

تبصره ۲:

گروه‌های آموزشی می‌توانند برنامه درسی را در تمام طول هفته به جز روزهای جمعه برنامه‌ریزی نمایند.

تبصره ۳:

آزمون‌های پایان نیمسال تحصیلی بر اساس تقویم آموزشی مصوب دانشگاه و با درج تاریخ، زمان و محل آزمون است.

تبصره ۴:

ارائه دروس در مقطع دکتری به صورت یک نیمسال در میان است.

ماده ۷:

سقف و کف واحدهای آموزشی اخذ شده در هر نیمسال در مقطع دکتری به ترتیب ۱۰ و ۶ واحد است. مدیر گروه موظف است در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۶ واحد درسی ارائه نماید.

تبصره ۱:

دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است و مشروطی آن نیز محاسبه نمی‌شود. چنانچه در برنامه گروه‌های آموزشی در هر نیمسال، امکان اخذ حداقل ۶ واحد برای دانشجو میسر نباشد، مشروطی در آن نیمسال محاسبه نخواهد شد. این مورد باید در ابتدای سال تحصیلی به صورت مکتوب و با ارائه دلیل عدم امکان ارائه حداقل واحد درسی به اطلاع اداره تحصیلات تکمیلی رسانده شود. تبعات عدم اعلام و پیگیری و ثبت مشروطی برعهده مدیر گروه و شخص دانشجو است.

ماده ۸:

در شرایط اضطرار، حذف یک درس با درخواست کتبی دانشجو و پس از تأیید مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی، قبل از شروع امتحانات نیمسال و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است.

تبصره ۱:

درخواست حذف باید تا یک هفته پیش از شروع تقویم آموزشی امتحانات پایان نیمسال تحصیلی به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال گردد.

تبصره ۲:

حذف تمامی واحدهای یک نیمسال تحصیلی، صرفاً برای یک‌بار در طول تحصیل و با احراز شرایط خاص دانشجو و پس از موافقت استاد راهنما/راهنمای اول، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده و با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه بلامانع است. بدیهی است نیمسال مذکور جزو سنوات دانشجو محسوب می‌گردد. تقاضا برای حذف نیمسال تحصیلی باید تا دو هفته پیش از شروع تقویم آموزشی امتحانات پایان نیمسال تحصیلی به دبیرخانه شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال گردد.

تبصره ۳:

دانشجویان روزانه برای انتخاب مجدد درس یا دروس حذف شده به دلیل حذف نیمسال تحصیلی، مکلف به پرداخت شهریه مطابق شهریه پرداختی دانشجویان شهریه پرداز (نوبت دوم) در همان نیمسال تحصیلی می‌باشند.

تبصره ۴:

دانشجویانی که از حذف پزشکی برای غیبت امتحانی استفاده می‌کنند، مکلف به پرداخت شهریه مطابق شهریه پرداختی دانشجویان شهریه پرداز (نوبت دوم) در همان نیمسال تحصیلی می‌باشند.

تبصره ۵:

در صورت کاهش دروس به زیر ۶ واحد به دلیل موافقت با حذف (اعم از پزشکی و غیر پزشکی)، آن نیمسال تحصیلی در سنوات دانشجو محاسبه می‌گردد، اما مشروطی آن نیمسال تحصیلی محاسبه نمی‌شود.

ماده ۹:

تدریس در دوره‌های مختلف در مقطع دکتری فقط توسط اعضاء هیئت‌علمی با حداقل مرتبه استادیاری امکان‌پذیر است. استاد راهنما، حداکثر نیمی از دروس دانشجوی خود را می‌تواند تدریس نماید.

ماده ۱۰:

حضور دانشجو در تمامی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از سه جلسه تجاوز کند، در غیر این صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود. اساتید موظف هستند، غیبت دانشجویان را به صورت برخط در سامانه گلستان ثبت نمایند.

تبصره ۱:

در صورت ثبت غیبت بیش از حد دانشجو در کلاس درس توسط استاد، دانشجو نمی‌تواند در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس شرکت نماید. در صورت عدم گزارش و ثبت غیبت غیرمجاز تا قبل از شروع آزمون پایان نیمسال، هیچ مرجعی اجازه ممانعت از حضور دانشجو را در آزمون پایان نیمسال تحصیلی ندارد.

تبصره ۲:

غیبت غیرموجه در آزمون پایان نیمسال تحصیلی هر درس موجب گرفتن نمره صفر برای آن درس خواهد شد.

تبصره ۳:

در صورتی که غیبت دانشجو در آزمون پایان نیمسال تحصیلی یا غیبت در کلاس درس، پس از تأیید مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده، از نظر پزشک معتمد یا نظر اولیه مرکز مشاوره دانشگاه که به تأیید پزشک معتمد دانشگاه رسیده است، موجه تشخیص داده شود، درس حذف می‌شود.

تبصره ۴:

دانشجو جهت استفاده از حذف پزشکی، مکلف است حداکثر پس از یک هفته از غیبت در آزمون پایان نیمسال و یا قبل از شروع آزمون‌های پایان نیمسال تحصیلی جهت درسی که در آن غیبت حضور در کلاس ثبت شده است، با تکمیل کار برگ حذف پزشکی و ارائه مستندات به پزشک معتمد دانشگاه مراجعه و مدارک و مستندات تأیید شده را از بستر سامانه گلستان ارسال و تا حصول نتیجه پیگیری نماید.

تبصره ۵:

دانشجویان روزانه برای انتخاب واحد مجدد درس گذرانده نشده یا حذف شده با اختیار یا پزشکی، مکلف به پرداخت شهریه مصوب درس مطابق شهریه پرداختی دانشجویان شهریه پرداز (نوبت دوم) در همان نیمسال تحصیلی می‌باشند.

ماده ۱۱:

مدت تحصیل در مقطع دکتری حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال علاوه یک نیمسال ارفاقی (تمدید سنوات) است. تمدید سنوات در نیمسال نهم منوط به رضایت استاد راهنما از روند پیشرفت کار دانشجو و بدون پرداخت شهریه است. در صورت عدم رضایت استاد راهنما و وصول نامه کتبی از طریق مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد. از آنجاییکه تاخیر در دانش آموختگی دانشجویان هزینه‌های سنگین معنوی و مادی برای خانواده‌ها و دانشگاه دارد، ترجیح بر فراغت از تحصیل دانشجویان تا انتهای نیمسال ششم است.

تبصره ۱:

بر اساس درخواست دانشجو و تأیید روند کار توسط استاد راهنما، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده، اداره تحصیلات تکمیلی می‌تواند حداکثر یک نیمسال تحصیلی (نیمسال دهم) را به مدت تحصیل دانشجو اضافه نماید.

تبصره ۲:

دانشجویان روزانه مکلف‌اند برای تمدید سنوات (نیمسال دهم)، مانند دانشجویان شهریه پرداز (نوبت دوم) نسبت به پرداخت شهریه مصوب در آن نیمسال تحصیلی اقدام نمایند. دریافت هزینه‌های رفاهی (هزینه خوابگاه، تغذیه و...) در نیمسال ارفاقی نهم و تمدید در نیمسال دهم مطابق مقررات و ضوابط سازمان امور دانشجویان است.

تبصره ۳:

در صورتی که دانشجو تا پایان ده نیمسال موفق به دفاع از رساله نگردد، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۴:

تحصیل هم‌زمان دانشجوی دکتری در کلیه شیوه‌های آموزشی و در کلیه دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۱۲:

دانشجو در مقطع دکتری می‌تواند حداکثر دو بار در طول تحصیل با کسب موافقت استاد راهنما/راهنمای اول، مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده و تأیید اداره تحصیلات تکمیلی از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات استفاده نمایند. درخواست مرخصی قبل از شروع نیمسال تحصیلی و حداکثر تا پایان مهلت حذف و اضافه توسط دانشجو باید از بستر سامانه گلستان ارسال گردد.

تبصره ۱:

مدت مرخصی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود. احراز شرایط اعطای مرخصی با عدم احتساب در سنوات در اختیار شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۲:

به بانوان شاغل به تحصیل، پنج نیمسال مرخصی زایمان بدون احتساب در سنوات تحصیلی اعطا می‌گردد که یک نیمسال آن در دوران بارداری و چهار نیمسال نیز در دوران شیردهی است. تقاضا باید به همراه مستندات، پس از تأیید مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال گردد.

تبصره ۳:

در صورتی که دانشجو برای یک نیمسال کامل، ترک تحصیل نماید یا ثبت‌نام و انتخاب واحد نداشته باشد، وضعیت دانشجو به صورت انصراف از تحصیل اعمال می‌گردد.

ماده ۱۳:

دانشجو می‌تواند به هر دلیل، از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف را شخصاً یا توسط وکیل قانونی خود پس از تأیید مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه تسلیم نماید. چنانچه دانشجو بعد از دو ماه درخواست خود را پس نگیرد، اداره تحصیلات تکمیلی نسبت به صدور گواهی انصراف قطعی اقدام می‌نماید.

تبصره ۱:

تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف قطعی از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیل و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی برعهده شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

تبصره ۲:

دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به تعهداتی که سپرده عمل نماید. صدور هر گونه گواهینامه، ریزنمرات و دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی سازمان سنجش، دریافت مدرک تحصیل مقطع قبل بایگانی شده در پرونده تحصیلی، منوط به تسویه حساب دانشجویی و پرداخت هزینه‌های آموزشی دانشگاه (آموزش رایگان مخصوص دانشجویان دوره روزانه) است.

ماده ۱۴:

حداقل نمره قبولی در هر درس در مقطع دکتری، ۱۴ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۶ است.

تبصره ۱:

نمره مردودی در ریزنمرات تحصیلی دانشجوی ثبت و باقی می‌ماند و در محاسبه میانگین نیمسال و کل مقطع تحصیلی محاسبه می‌گردد.

تبصره ۲:

با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل نمرات مقطع تحصیلی، موافقت می‌گردد. این نمره در مردودی نیمسال و مشروطی آن نیمسال تحصیلی تأثیرگذار است. حذف یک درس مردودی با درخواست کتبی دانشجو و صرفاً پس از قبولی آن درس و تأیید مدیر گروه آموزشی، معاون آموزشی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی قابل انجام است.

تبصره ۳:

تسهیلات تبصره ۲، مشمول درسی که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی ثبت مردودی شده است، نمی‌شود.

تبصره ۴:

در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند و آن درس مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، دانشجوی دکتری می‌تواند با نظر استاد راهنما و تأیید زیرگروه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، درس دیگری را جایگزین نماید. مراتب جهت درج در پرونده دانشجو باید در ابتدای نیمسال تحصیلی به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال گردد.

تبصره ۵:

استاد هر درس موظف است حداکثر هفت روز پس از برگزاری آزمون، نمره درس مربوطه را در سیستم گلستان اعلام نماید و پس از ۷۲ ساعت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان در بستر سامانه گلستان و رفع اشتباهات احتمالی اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس و ثبت نهایی نمرات نماید. بدیهی است مشکلات آموزشی ناشی از عدم ثبت به موقع نمرات بر عهده استاد درس، مدیر و معاون آموزشی دانشکده مربوطه خواهد بود. استاد درس موظف است برگه‌های آزمون و سایر فعالیت‌های درسی و مستندات آزمون را بعنوان سوابق تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگه دارد.

تبصره ۶:

نمره ثبت شده در سیستم گلستان پس از انقضای مهلت مقرر غیرقابل تغییر است. موارد خاص با درخواست کتبی استاد و با ارائه مستندات در شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل رسیدگی است.

ماده ۱۵:

میانگین نمرات دروس دانشجو در مقطع دکتری در هر نیمسال تحصیلی، نباید از ۱۶ کمتر باشد. در صورتیکه میانگین نمرات کمتر از ۱۶ شود، دانشجو مشروط قلمداد می‌شود. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال تحصیلی به صورت متوالی یا متناوب کمتر از ۱۶ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل محروم و اخراج خواهد شد.

تبصره ۱:

مطابق تبصره ۱ ماده ۷ و تبصره ۵ ماده ۸ این شیوه نامه، مشروطی دانشجو بلااثر می‌شود. دانشجو از هر یک از تبصره‌های مذکور فقط یکبار در طول تحصیل می‌تواند برخوردار گردد.

تبصره ۲:

دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای آموزشی مقطع دکتری، میانگین کل نمرات کمتر از ۱۶ داشته باشد، در صورتی که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می‌تواند به تشخیص شورای گروه مربوطه، حداکثر ۶ واحد از دروسی را که در آنها نمره بین ۱۴ تا ۱۶ کسب نموده است، در یک نیمسال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، به دانشجو اجازه ورود به ارزیابی جامع داده می‌شود. در غیر اینصورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

تبصره ۳:

برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از واحدهای آموزشی الزامی است.

ماده ۱۶:

هدف از ارزیابی جامع، کسب اطمینان از قابلیت‌های آموزشی - علمی دانشجو و توانایی برخورد اصولی با مسائل علمی و محک قابلیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی است.

تبصره ۱:

حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع با احتساب ۷۰ درصد نمره کتبی (قابلیت آموزشی) و ۳۰ درصد نمره مصاحبه (قابلیت پژوهشی)، ۱۶ است. در صورت عدم قبولی در بار اول آزمون جامع، دانشجو مجاز است، صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌گردد.

تبصره ۲:

از تمامی دانشجویان با هر سطح نمره کتبی می‌بایست، جهت مصاحبه دعوت به عمل آید و نمره نهایی ارزیابی اعم از مردودی و قبولی و با احتساب نمره کتبی و مصاحبه به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال گردد.

تبصره ۳:

آزمون جامع دو بار در هر سال تحصیلی، بار اول در بازه ۱ تا ۱۵ آبان ماه و آزمون بار دوم در بازه ۱ تا ۱۵ اسفندماه برگزار می‌شود.

تبصره ۴:

مدیر گروه آموزشی پس از کسب مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه مطابق زمان‌بندی اعلام شده در تقویم آموزشی دانشگاه، می‌تواند نسبت به اعلام ارزیابی جامع در بازه‌های زمانی تعیین شده و بر اساس ضوابط و مقررات اقدام نماید.

تبصره ۵:

مدیر گروه مکلف است، طی یک نامه کتبی نسبت به دعوت از اساتید ارزیاب آزمون جامع در مکان، تاریخ و ساعت مشخص اقدام نماید. آزمون با برگه‌های ممهور به مهر گروه انجام شود. تصحیح اوراق باید در مکان مشخص انجام و تحویل مدیر گروه آموزشی گردد.

تبصره ۶:

دانشجو باید در یک آزمون شامل ۲ یا ۳ درس از مجموع دروس مقطع دکتری به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی شرکت نماید.

تبصره ۷:

مصاحبه آزمون جامع توسط هیئتی مرکب از ۴ تا ۶ نفر به شرح زیر برگزار می‌شود:

۱. استاد (ان) راهنما.

۲. ۳ نفر داور از اعضاء هیأت علمی دارای حداقل مرتبه استادیاری به تایید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی.

تبصره ۸:

حضور یا عدم حضور یک داور خارج از دانشگاه در جلسه ارزیابی جامع، مطابق نظر زیر گروه تخصصی گروه آموزشی خواهد بود.

تبصره ۹:

مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده موظف هستند، نمره ارزیابی جامع (قبولی یا مردودی) را در زمان مقرر در تقویم آموزشی به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام کند. مسئولیت ناشی از عدم ارسال به‌موقع نمره ارزیابی جامع بر عهده مدیر گروه آموزشی است.

تبصره ۱۰:

برای دانشجویی غایب که مجوز آزمون جامع دریافت نموده است، باید نمره صفر به منزله مردودی اعلام گردد.

تبصره ۱۱:

دانشجوی دکتری باید در اولین نیمسال پس از اتمام دروس آموزشی و اخذ میانگین حداقل ۱۶ در آزمون جامع شرکت نماید. در صورت داشتن دلایل موجه با تایید استاد راهنما، مدیر گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده، دانشجو می‌تواند، حداکثر یک نیمسال تحصیلی شرکت در ارزیابی آزمون جامع خود را با انتخاب در انتظار آزمون جامع به تاخیر بیندازد.

تبصره ۱۲:

دانشجویانی که امتحان جامع را با موفقیت گذرانده باشند و به هر دلیل از ادامه تحصیل منصرف یا موفق به اتمام تحصیل نشوند، پس از تسویه حساب با دانشگاه و پرداخت هزینه‌های آموزشی رایگان (دوره روزانه) بنا به درخواست می‌توانند تأییدیه مبنی بر گذراندن مرحله آموزشی مقطع دکتری دریافت کنند.

ماده ۱۷:

مسئولیت راهنمایی دانشجویان از نخستین نیمسال تحصیلی برعهده استاد راهنما/راهنمای اول است که از میان اعضاء هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری و با موافقت عضو هیئت علمی و تأیید زیر شاخه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می گردد.

تبصره ۱:

استاد راهنما/راهنمای اول، بایستی عضو هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان و حداقل دارای مرتبه استادیاری با دو نیمسال سابقه تدریس در مقاطع تحصیلات تکمیلی و استاد راهنمای مستقل دو پایان نامه کارشناسی ارشد خاتمه یافته باشد.

تبصره ۲:

کاربرگ تعیین استاد راهنما و احراز شرایط بسندگی زبان خارجی، بایستی حداکثر تا پیش از شروع رسمی نیمسال سوم تحصیلی مطابق تقویم آموزشی دانشگاه، به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال شود. مسئولیت عدم ارسال بموقع کاربرگ مذکور بر عهده شخص مدیرگروه می باشد.

تبصره ۳:

در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید زیر شاخه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجویان را دو استاد راهنما می توانند به طور مشترک عهده دار شوند. استاد راهنمای دوم باید عضو هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری از دانشگاه سیستان و بلوچستان یا عضو هیئت علمی سایر دانشگاه های دولتی داخلی یا خارجی باشد. نام استاد راهنمای دوم در ابتدای آغاز فرایند تصویب پیشنهاد باید اعلام و در سامانه گلستان ثبت گردد.

تبصره ۴:

سهم اساتید راهنمای اول و دوم در هدایت رساله یکسان است.

تبصره ۵:

به پیشنهاد استاد راهنما/راهنمای اول و تأیید زیر شاخه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه، حداکثر تا دو نفر از اعضاء هیئت علمی یا سایر متخصصان برجسته، کارشناسان خبره و باتجربه داخل یا خارج از کشور به عنوان استاد مشاور رساله دانشجویان با حداقل مدرک کارشناسی ارشد تعیین می شوند. نام استاد (ان) مشاور تا ۶ ماه قبل از دفاع دانشجویان باید تأیید و در سامانه گلستان ثبت گردد. پرداخت حق مشاوره مشاورانی که پس از تصویب پیشنهاد معرفی می شوند، میسر نمی باشد.

تبصره ۶:

مسئولیت نظارت بر تمامی امور پژوهشی دانشجویان تا روز دانش آموختگی برعهده استاد راهنما/راهنمای اول است. دانشجویان مکلف است هماهنگی لازم را با استاد راهنما/راهنمای اول داشته باشد. با اعلام کتبی استاد راهنما/راهنمای اول مبنی بر عدم پیگیری امور پژوهشی توسط دانشجویان به مدیرگروه آموزشی و ارجاع آن به معاون آموزشی دانشکده و اداره تحصیلات تکمیلی، دانشجویان از ادامه تحصیل محروم می گردد.

تبصره ۷:

درج نام استاد راهنمای دوم و مشاور (ان) در رساله الزامی است. حذف اسامی استاد راهنمای دوم و مشاور (ان) پس از ثبت در سامانه گلستان میسر نمی باشد.

تبصره ۸:

در مقطع دکتری به ازای هر سه عضو هیئت علمی در مرتبه استادیاری، هر دو عضو هیئت علمی در مرتبه دانشیاری و یک عضو هیئت علمی در مرتبه استادی، یک دانشجویان از هر ورودی قابل پذیرش است.

تبصره ۹:

هر استاد راهنما به شرط حضور کافی و تمام وقت در دانشگاه و داشتن تجربه موفق با توجه به مرتبه علمی استادیاری، دانشیاری و استادی به ترتیب می تواند همزمان استاد راهنمای ۲، ۴ و ۶ دانشجوی دکتری باشد.

تبصره ۱۰:

با شرایط زیر در زمان درخواست ظرفیت سالیانه، یک نفر به ظرفیت همزمان در مقطع دکتری عضو هیئت علمی افزوده می شود:
الف. حداقل یک پیشنهاد مصوب رساله از دانشجویان دکتری عضو هیئت علمی در دو سال منتهی به درخواست ظرفیت پذیرش، تقاضامحور باشد.

ب. حداقل دو پیشنهاد مصوب پایان نامه از دانشجویان کارشناسی ارشد عضو هیئت علمی در دو سال منتهی به درخواست ظرفیت پذیرش، تقاضامحور باشد.

ج. به تأیید مدیرگروه آموزشی طی دو سال قبل، برای دو نفر از دانشجویان دکتری عضو هیئت علمی بیش از یک مقاله مستخرج از رساله یا برای دو نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد هر کدام یک مقاله پذیرش شده باشد.

تبصره ۱۱:

در صورت عدم اخذ پایه استحقاقی در سال گذشته یا احراز شرایط رکود علمی توسط عضو هیئت علمی، سهمیه اخذ دانشجوی دکتری در سال بعد توسط مدیر گروه آموزشی مربوطه حذف می‌شود. چنانچه شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه با مستندات و دلایل موجه از جمله عدم همکاری و حضور عضو هیئت علمی در جلسات و برنامه‌های گروه آموزشی یا شکایات ثبت شده توسط دانشجویان و... از عضو هیئت علمی تشخیص بر عدم صلاحیت پذیرش دانشجو توسط عضو هیئت علمی دهد، می‌تواند موقتاً از تخصیص دانشجو جهت راهنمایی و مشاوره عضو هیئت علمی جلوگیری و صورت جلسه را به همراه مستندات برای طی مراحل قانونی انضباطی برای ریاست دانشکده ارسال نماید.

تبصره ۱۲:

شورای گروه آموزشی موظف است قبل از موافقت با مرخصی، فرصت مطالعاتی یا انتقال عضو هیئت علمی نسبت به تعیین تکلیف دانشجویان تحت راهنمایی عضو هیئت علمی اقدام نماید. مسئولیت عدم تعیین تکلیف وضعیت دانشجویان و تهیه صورت جلسه مکتوب شورای گروه آموزشی بر عهده شخص مدیر گروه است.

تبصره ۱۳:

عضو هیئت علمی در فرصت مطالعاتی، مرخصی یا انتقال نمی‌تواند به‌عنوان استاد راهنمای اول رساله دانشجو باشد. چنانچه قبلاً پیشنهاد مصوب و دانشجو در حال انجام امور تحقیقاتی است، لازم است قبل از موافقت با فرصت مطالعاتی یا مرخصی کمتر از نه ماه، استاد مشاور از اعضاء هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان با نظر شورای گروه آموزشی انتخاب گردد. در صورت انتقال و یا مرخصی بیش از نه ماه می‌بایست با اولویت، استاد راهنمای دوم و یا مشاور از اعضاء هیئت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان با نظر شورای گروه آموزشی انتخاب گردد.

تبصره ۱۴:

هرگونه همکاری اعم از تدریس یا پذیرش مسئولیت راهنمایی و مشاوره رساله با سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی صرفاً با اخذ تأییدیه شورای گروه آموزشی و دانشکده و با تأیید نهایی معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه مجاز است. شورای گروه آموزشی باتوجه به تعداد موافقت‌ها، موظف به کاهش ظرفیت تخصیص دانشجویان و واحدهای حق التدریس عضو هیئت علمی در دانشگاه سیستان و بلوچستان است. مسئولیت تهیه صورت جلسه موافقت بر عهده شخص مدیر گروه آموزشی است.

تبصره ۱۵:

شرایط و ظرفیت پذیرش یا عدم پذیرش دانشجو توسط اساتید در رشته‌های مختلف بر اساس تصمیمات شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و یا تصمیمات وزارت عتف قابل تغییر است.

تبصره ۱۶:

استاد راهنما، مشاور یا داور رساله دانشجو نمی‌تواند از اقوام نسبی و سببی دانشجو باشد (مطابق مفاد ابلاغی وزارت عتف).

تبصره ۱۷:

اساتید بازنشسته می‌توانند به‌عنوان راهنمای دوم یا مشاور پارساها (پایان نامه و رساله) با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی یا تدریس دروس خاص و در صورت ضرورت با اخذ مجوز از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، با گروه‌های آموزشی تا حداکثر سقف ده واحد (مجموع واحدهای پژوهشی و آموزشی) در هر نیمسال تحصیلی همکاری نمایند.

ماده ۱۸:

تأیید احراز بسندگی زبان خارجی دانشجو با استاد راهنما/راهنمای اول دانشجوی دکتری است. نظر استاد راهنما/راهنمای اول می‌بایست در کاربرد تعیین استاد راهنما و احراز بسندگی زبان خارجی و حداکثر تا پیش از زمان رسمی آغاز نیمسال سوم مطابق تقویم آموزشی دانشگاه جهت درج در پرونده دانشجو به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال گردد. مسئولیت ارسال کاربرگ تکمیل شده در موعد مقرر بر عهده شخص مدیر گروه آموزشی می‌باشد. شرایط احراز، تحقق یکی از موارد زیر است:

(الف) تشخیص استاد راهنما/راهنمای اول مبنی بر بسندگی زبان خارجی دانشجو.

(ب) تحقق بسندگی زبان با شرکت در دوره‌های یک‌ساله توانمندسازی و ارائه گواهی قبولی اتمام دوره از مراکز آموزشی معتبر که مورد تأیید مرکز آموزش‌های آزاد دانشگاه است.

ج) کسب حداقل نمره ملاک دانشگاه در یکی از آزمون‌های بسندگی زبان انگلیسی:

۱- کسب حداقل نمره ۴۶۰ در امتحان TOLIMO

۲- کسب حداقل نمره ۵۰ در امتحان MSRT

۳- کسب حداقل نمره ۵ در امتحان IELTS

۴- کسب حداقل نمره ۵۰۰ در امتحان TOEFL (PBT)

۵- کسب حداقل نمره ۶۰ در امتحان TOEFL (IBT)

۶- کسب حداقل نمره ۱۵۰ در امتحان TOEFL (CBT)

تبصره ۱:

مدرک آزمون بسندگی زبان عربی دانشگاه فردوسی مشهد، دانشگاه تهران و دانشگاه قم با شرط اخذ حداقل نمره ۵۰ برای دانشجویان دکتری رشته فقه و مبانی حقوق اسلامی و دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی در صورت تایید استاد راهنما قابل پذیرش است.

تبصره ۲:

دانشجویان دکتری که در زمان مصاحبه دکتری و یا بدو ورود به دانشگاه و آغاز تحصیل، قبولی گواهی معتبر نمره زبان (TOEFL، IELTS، MSRT و TOLIMO) با شرایط فوق را که دو سال از اخذ آن نگذشته باشد، ارائه نمایند، از گذراندن مجدد آزمون زبان معاف هستند. گواهی مربوطه می‌بایست جهت تأیید به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم گردد.

تبصره ۳:

گواهی قبولی (احراز حداقل کف نمره) آزمون‌های زبان دانشگاه‌های تهران و تربیت مدرس به جای گواهی قبولی آزمون‌های فوق پذیرفته می‌شود.

تبصره ۴:

تغییر نظر استاد راهنما در خصوص شرایط احراز بسندگی زبان، پس از تکمیل کاربرد مربوطه و درج آن در پرونده دانشجو، قابل پذیرش نیست.

تبصره ۵:

تمامی گواهی‌های اخذ شده می‌بایست جهت تأیید نهایی و درج در پرونده تا پیش از تصویب پیشنهاد به اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال گردد.

تبصره ۶:

احراز شرایط بسندگی زبان‌های خارجی جهت بهره‌مندی دانشجویان دکتری از فرصت مطالعاتی، تابع مقررات شیوه‌نامه ابلاغی سازمان امور دانشجویان وزارت عتف می‌باشد.

ماده ۱۹:

دانشجو موظف است تا قبل از آغاز رسمی نیمسال سوم تحصیلی مطابق تقویم آموزشی دانشگاه، نسبت به اعلام عنوان پیشنهاد با نظر استاد راهنما/راهنمای اول در کاربرد تعیین استاد راهنما و احراز شرایط بسندگی زبان خارجی اقدام نماید. در صورت عدم ثبت و اعلام عنوان پیشنهاد در موعد فوق، دانشجو از تسهیلات رایگان ارفاقی سنوات در نیمسال نهم برخوردار نخواهد شد.

ماده ۲۰:

دانشجو موظف است پس از قبولی در ارزیابی جامع و احراز شرایط بسندگی زبان‌های خارجی، حداکثر تا پایان نیمسال چهارم تحصیلی در حضور هیئت داوران از پیشنهاد رساله خود دفاع نماید. تصویب نهایی پیشنهاد در جلسه‌ای با حضور استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور، هیئت داوران و نماینده تحصیلات تکمیلی انجام می‌شود.

تبصره ۱:

نماینده تحصیلات تکمیلی از طرف شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی، مسئول نظارت بر حسن برگزاری جلسه تصویب پیشنهاد، تنظیم صورت‌جلسات مربوط و تأیید انجام اصلاحات پیشنهاد می‌باشد.

تبصره ۲:

رویکردها و سیاست‌های کلان برای جهت‌دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب می‌کند.

تبصره ۳:

ترکیب هیئت داوران دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی متشکل از استاد (ان) راهنما و مشاور (ان) و ۳ نفر اعضای هیئت علمی با مرتبه استادیاری یا بالاتر به پیشنهاد استاد راهنما/راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی مربوطه است. حضور یا عدم حضور یک داور خارج از دانشگاه در جلسه ارزیابی دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی رساله، بر طبق نظر شورای گروه آموزشی خواهد بود. حضور استاد (ان) مشاور در جلسه تصویب الزامی نیست.

تبصره ۴:

موفقیت یا عدم موفقیت دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی رساله دانشجوی باید توسط مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده ظرف مدت دو هفته پس از برگزاری به تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام شود.

تبصره ۵:

چنانچه دانشجو نتواند تا انتهای نیمسال چهارم از طرح پیشنهاد پژوهشی خود دفاع نماید، زمان دفاع از پیشنهاد با موافقت استاد راهنما و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه به مدت یک نیمسال امکان تعویق دارد. تمدید مدت تصویب پیشنهاد تا انتهای نیمسال ششم صرفاً در اختیار شورای آموزش و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با ارائه دلایل موجه است.

تبصره ۶:

در صورت دو بار عدم موفقیت یا عدم رعایت زمان در دفاع از طرح پیشنهاد پژوهشی، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود. مسئولیت رعایت زمان در ارائه پیشنهاد بر عهده دانشجو می‌باشد.

تبصره ۷:

همانندجوبی متن پیشنهاد و استعلام پیشینه پژوهش و همچنین گواهی ثبت در ایراندک جهت تأیید نهایی پیشنهاد در سامانه گلستان الزامی است. میزان سقف درصد مشابهت مطابق مصوبه زیرگروه تخصصی است که باید به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.

تبصره ۸:

انجام هرگونه اصلاحات پیشنهادی و تغییر عنوان یا موضوع رساله به صورت جزئی به تشخیص زیرگروه تخصصی، بر عهده دانشجو و استاد راهنما بوده و ارسال اصلاحات یک ماه قبل از برگزاری دفاعیه به اداره تحصیلات تکمیلی پس از تأیید مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده مربوطه الزامی است. تغییر عنوان یا موضوع رساله به صورت کامل منوط به تصویب مجدد آن و طی مراحل قانونی است.

ماده ۲۱:

انجام رساله بخشی از تحصیل در مقطع دکتری در شیوه‌های آموزشی - پژوهشی است که طی آن دانشجو موظف است در زمینه مربوطه به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق بپردازد. پس از ثبت پیشنهاد و تأیید دانشکده، دانشجو ملزم به انتخاب واحد رساله تا نیمسال منتهی به فراغت از تحصیلی است.

تبصره ۱:

ارزیابی رساله در جلسه دفاع توسط هیئت داوران، متشکل از استاد راهنما/اساتید راهنما، استاد/اساتید مشاور و یک نفر نماینده تحصیلات تکمیلی و سه نفر از اعضای هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری صورت می‌گیرد.

تبصره ۲:

شرایط اخذ مجوز و دفاع از رساله به شرح زیر است. رعایت این شرایط قبل از دفاع، بر عهده مدیر گروه آموزشی، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده مربوطه و نماینده تحصیلات تکمیلی است.

الف) تأیید گذراندن کلیه واحدهای آموزشی مقطع تحصیلی توسط مدیر گروه آموزشی با معدل کل بالای ۱۶؛

ب) تأیید عدم اتمام سنوات مجاز تحصیلی دانشجو توسط مدیر گروه آموزشی؛

د) تأیید نداشتن مشکل آموزشی (دو نیمسال مشروطی، عدم مراجعه و...) توسط مدیر گروه آموزشی.

ه) همانندجوبی متن رساله الزامی است. میزان سقف درصد مشابهت به تشخیص مصوبه زیرگروه تخصصی است که باید به تأیید استاد راهنما رسیده باشد.

و) تأیید کیفیت دستاوردهای علمی رساله که به تأیید استاد راهنما/راهنمای اول و مدیر گروه آموزشی رسیده است. (د) صرفاً استعلام اعتبار نشریات و مراجع ثبت اختراع، چاپ کتاب و ایده‌پردازی که دستاوردهای علمی دانشجو در آنها منتشر شده است، باید به صورت مکتوب از معاون پژوهشی دانشکده در زمان صدور مجوز و توسط معاون آموزشی دانشکده صورت گیرد.

تبصره ۳:

نظارت بر رعایت کلیه مفاد مواد و تبصره‌های دفاع از رساله و محاسبه نمره و ریاست جلسه دفاع رساله بر عهده نماینده تحصیلات تکمیلی، با حداقل مرتبه استادیاری است. نماینده تحصیلات تکمیلی به صورت چرخه‌ای از میان اعضاء هیئت علمی توسط شورای آموزشی گروه تعیین می‌گردد.

تبصره ۴:

حضور ۳ داور، استاد (ان) راهنما و نماینده تحصیلات تکمیلی در جلسه دفاع الزامی است. مسئولیت پاسخگویی برگزاری جلسات دفاعیه بدون حضور داوران و یا استاد (ان) راهنما بر عهده نماینده تحصیلات تکمیلی و عدم حضور نماینده تحصیلات تکمیلی بر عهده مدیر گروه آموزشی است.

تبصره ۵:

در صورت عدم حضور موجه استاد راهنمای اول یا دوم در جلسه دفاعیه، اخذ وکالت (یا ایمیل معتبر) به دیگری که به تأیید نماینده تحصیلات تکمیلی رسیده باشد، الزامی است. ارسال وکالت‌نامه همراه با صورت جلسه دفاع به اداره تحصیلات تکمیلی الزامی است.

تبصره ۶:

پس از اطلاع رسانی و تأیید مدیر گروه و معاون آموزشی دانشکده مربوطه، مبنی بر حضور یکی از داوران از طریق ویدئوکنفرانس در جلسه دفاعیه، وکالت ایشان به یکی از داوران جهت تنظیم صورت جلسه و کاربرد دفاعیه الزامی بوده و ارسال وکالت‌نامه (یا ایمیل معتبر) همراه با صورت جلسه دفاع به اداره تحصیلات تکمیلی الزامی است.

تبصره ۷:

داوران تعیین شده باید دارای تخصص کافی در زمینه تخصصی رساله باشند. از سه داور دفاعیه یکی به پیشنهاد استاد راهنما و دو داور دیگر به انتخاب و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی است.

تبصره ۸:

تاریخ برگزاری جلسه دفاع رساله به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید مدیر گروه و بر اساس تقویم آموزشی مصوب دانشگاه تعیین می‌گردد.

تبصره ۹:

پس از اخذ واحد رساله، دانشجوی دکتری می‌تواند حداقل پس از دو نیمسال تحصیلی از رساله خود دفاع (یک سال از تاریخ تصویب پیشنهاد باید گذشته باشد) نماید.

ماده ۲۲:

نمره اختصاصی به دانشجو در دفاع از رساله، توسط هیئت داوران صورت می‌گیرد. نمره تأیید شده هیئت داوران توسط سایر مراجع دانشگاه قابل تغییر نیست. این نمره در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه نمی‌شود و ارزیابی آن به صورت زیر است:

عالی: نمره ۱۹ تا ۲۰

بسیار خوب: نمره ۱۸ تا ۱۸/۹۹

خوب: نمره ۱۶ تا ۱۷/۹۹

مردود: نمره کمتر از ۱۶

تبصره ۱:

حداکثر زمان اصلاحات رساله پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو ۳ ماه می‌باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف نماید. همچنین حداکثر ده روز کاری دانشجو جهت انجام امور اداری و تسلیم مدارک دفاع به اداره تحصیلات تکمیلی پس از بازه سه ماهه اصلاحات فرصت دارد. پس از این تاریخ با لحاظ تمدید سنوات از مراجع قانونی در صورت امکان، تجدید دفاع و در غیر اینصورت اخراج خواهد شد.

تبصره ۲:

استفاده حداکثری از بازه زمانی سه ماه و ده روز کاری شامل دانشجویان پسری که مشکل نظام وظیفه دارند، نمی‌شود.

تبصره ۳:

تأیید اصلاحات مورد نظر بر عهده داوران و زیر نظر استاد راهنما و نماینده تحصیلات تکمیلی است.

تبصره ۴:

زبان رساله فارسی است و رعایت الگوی تدوین رساله مطابق با دستورالعمل تحصیلات تکمیلی الزامی است. مسئولیت کنترل آن بر عهده استاد راهنما و هیئت داوران است.

ماده ۲۳:

دفاع از رساله مشروط بر تأیید استاد راهنما/راهنمای اول از حداقل کیفیت دستاوردهای علمی است.

تبصره ۱:

محدوده شاخصهای کیفیت دستاوردهای علمی، اخذ کد DOI یا DOR دو مقاله علمی پژوهشی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات نمایه شده بین‌المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین‌المللی ثبت اختراع معتبر مورد تأیید دانشگاه است.

تبصره ۲:

مواردی همچون نظریه‌پردازی، چاپ کتاب (یا گواهی نهایی چاپ)، ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور و پس از تأیید زیر شاخه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی می‌تواند جایگزین مقاله دوم گردد.

تبصره ۳:

حوزه معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه، فهرست مجلات معتبر و مراجع مورد تأیید در خصوص ثبت اختراع، مراکز چاپ کتاب و نظریه‌پردازی را می‌بایست به‌صورت سالیانه در وبگاه حوزه مربوطه منتشر و در دسترس اعضاء هیئت‌علمی و دانشجویان قرار دهد. استاد راهنما/راهنمای اول و دانشجو موظف هستند قبل از هر اقدام و ارسال دستاوردهای پژوهشی مستخرج از رساله، نسبت به اعتبار نشریه و مرجع تأییدکننده اطمینان حاصل نمایند.

تبصره ۴:

در صورتی که تغییر جایگاه نشریات و سایر مراجع قانونی پس از تاریخ پذیرش نهایی مقاله، ثبت اختراع و چاپ کتاب (گواهی چاپ) صورت گیرد، ملاک شرایط قبلی نشریه و آن مرجع قانونی است.

تبصره ۵:

اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می‌شود.

تبصره ۶:

در مقاله/مقالات مستخرج از رساله، نام دانشجو به‌عنوان نویسنده اول (First Author) و سپس نام استاد راهنما (ان) و مشاور (ان) و یا اسامی استاد (ان) در فرصت مطالعاتی داخل یا خارج و محققینی که خدمات دستگاهی و یا تکنیکی در راستای پژوهش مرتبط با پارسا ارائه نموده‌اند، با تأیید استاد راهنما/راهنمای اول و تأیید زیر گروه تخصصی و تصویب شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه ذکر شود. ترتیب نام استاد (ان)، مشاور (ان) و همکار (ان) پژوهشی با نظر استاد راهنما/راهنمای اول تعیین می‌شود. عدم درج نام استاد راهنمای دوم و یا مشاور (ان) در مقالات مستخرج از رساله بدون نامه کتبی (موافقت عدم درج نام) تخلف پژوهشی است. مسئولیت تخلف پژوهشی و عواقب آن بر عهده استاد راهنمای اول خواهد بود.

تبصره ۷:

پس از هماهنگی بین استاد راهنما/راهنمای اول و دانشجو، شخص استاد راهنما/راهنمای اول یا دوم و مشاور یا همکاران در فرصت مطالعاتی داخل و خارج و سایر محققین می‌توانند عهده‌دار مکاتبات (Author Corresponding) باشند.

تبصره ۸:

وابستگی (Affiliation) دانشجو و استاد (ان) عضو هیئت‌علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان به همراه ایمیل دانشگاهی با عبارت "دانشگاه سیستان و بلوچستان" یا "University of Sistan and Baluchestan" باید ذکر شده باشد.

ماده ۲۴:

تاریخ دفاع از رساله، تاریخ فراغت از تحصیلی دانشجو است. ثبت نمره رساله در حوزه اختیارات اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه است و پس از ثبت غیرقابل تغییر است.

ماده ۲۵:

در صورتی که رساله از نظر هیئت داوران، غیرقابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می‌تواند در مدت حداکثر یک نیمسال تحصیلی دیگر با دارا بودن شرایط تمدید سنوات از مراجع قانونی برای بار دوم از رساله خود دفاع نماید. در صورت مردودی مجدد، دانشجو اخراج خواهد شد.

تبصره ۱:

دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با موفقیت دفاع کند، از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می‌شود و اعطای گواهی گذراندن واحدهای درسی مقطع به دانشجویی که به هر دلیل از ادامه تحصیل باز می‌ماند، حسب درخواست دانشجو پس از تسویه حساب با دانشگاه و پرداخت هزینه‌های آموزشی رایگان (مخصوص دانشجویان دوره روزانه است)، بلامانع است.

ماده ۲۶:

تغییر رشته و گرایش و انتقال در مقطع دکتری ممنوع است. صدور مجوز میهمانی قبل از شروع نیمسال تحصیلی و مطابق نظر استاد راهنما، شورای گروه آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی و معاون آموزشی دانشکده با تأیید مدیر تحصیلات تکمیلی (تفویض اختیار شورای موارد خاص) برای یک نیمسال صورت می‌گیرد.

ماده ۲۷:

معادل‌سازی نمرات دروس گذرانده شده با رعایت موارد زیر و با تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی مربوطه میسر است:
(الف) از زمان گذراندن درس بیش از ۵ سال گذشته باشد.
(ب) حداقل نمره قبولی در مقطع دکتری ۱۶ است.
(ج) امکان صرفاً تطبیق دروس دانشگاه‌های دولتی میسر می‌باشد و نمرات سایر مراکز و مؤسسات دانشگاهی از قبیل پیام‌نور، آزاد، مجازی، علمی‌کاربردی، غیرانتفاعی، پردیس و حوزوی قابل تطبیق نیست.

تبصره ۱:

در صورت موافقت با میهمانی از طریق ضوابط مربوطه، عیناً تمامی واحدها اعم از ردی و گذرانده شده به سوابق تحصیلی دانشجوی وارد می‌گردد.

تبصره ۲:

به ازاء معادل‌سازی هر ۶ تا ۱۰ واحد درسی، یک نیمسال از سنوات مجاز دانشجوی در دوره جدید کسر می‌شود.

ماده ۲۸:

دانشجو مجاز است پس از تصویب پیشنهاد، برای انجام فعالیت‌های پژوهشی خود طبق آییننامه مصوب وزارت عتف در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه‌های داخلی یا خارجی مشغول به فعالیت پژوهشی شود.

ماده ۲۹:

چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی‌برداری و مانند اینها) شود و تخلف او از سوی دانشگاه و یا سایر مراجع قانونی تأیید گردد، از ادامه تحصیل محروم و اخراج می‌شود.

تبصره ۱:

احراز و اثبات تخلف علمی دانش‌آموخته دکتری پس از اتمام تحصیلات از سوی دانشگاه و یا سایر مراجع قانونی، منجر به ابطال مدرک تحصیلی صادر شده، خواهد شد.

ماده ۳۰:

گروه‌های آموزشی میتوانند از دانشجویان دکتری با مجوز کتبی استاد راهنما در تدریس مقطع کارشناسی (حداکثر برای ۲ درس تا سقف ۶ واحد) و یا برگزاری کلاسهای حل تمرین مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد استفاده نمایند. دانشجویان دکتری پس از موفقیت در آزمون جامع با نظر استاد و تأیید شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی گروه می‌توانند مشاور پایان نامه دانشجویان کارشناسی ارشد باشند.

ماده ۳۱:

دانشجو در صورت موفقیت در دفاع از رساله لازم است در حضور هیئت داوران و اساتید راهنما و مشاور، سوگندنامه دانشجویان دکتری را قرائت و کاربرگ مربوطه را امضا نماید. این کاربرگ به همراه سایر مدارک جهت درج در پرونده آموزشی دانشجو می‌بایست به اداره تحصیلات تکمیلی ارسال گردد.

ماده ۳۲:

دانشجو موظف است نسبت به مطالعه این شیوه‌نامه و مقررات آن و همچنین سایر قوانین و مقررات ابلاغی در سامانه حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی و تابلو اعلانات آموزشی گروه‌های آموزشی و دانشکده‌ها به صورت مستمر اقدام نماید. بیان عدم اطلاع از مقررات، مانع و یا رافع اقدامات قانونی در خصوص دانشجو نخواهد بود.

تبصره ۱:

دانشجو موظف است، مطابق تقویم آموزشی نسبت به انجام انتخاب واحد، ترمیم دروس، درخواست مرخصی، درخواست از شورای موارد خاص یا سایر درخواست‌های آموزشی اقدام نماید.

تبصره ۲:

پیگیری و تکمیل مستندات پرونده تحصیلی در اداره تحصیلات تکمیلی دانشگاه بر عهده شخص دانشجو است. اداره تحصیلات تکمیلی در صورت عدم رفع نواقص می‌تواند در هر زمان از ادامه تحصیل دانشجو ممانعت به عمل آورد.

تبصره ۳:

در صورت اثبات هرگونه تخلف از جمله مغایرت معدل مقطع قبل، بهره‌مندی از سهمیه و... اداره تحصیلات تکمیلی در هر زمان می‌تواند از ادامه تحصیل دانشجو ممانعت به عمل آورد.

تبصره ۴:

پیگیری اخذ مجوز از نظام‌وظیفه آقایان مشمول و تمدید معافیت تحصیلی صرفاً بر عهده شخص دانشجو است و حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه هیچ مسئولیتی در این خصوص ندارد.

تبصره ۵:

دانشجو موظف است، حداکثر سه ماه پس از ثبت نمره در اداره تحصیلات تکمیلی نسبت به انجام امور فراغت از تحصیلی و تسویه حساب کامل با دانشگاه اقدام نماید. جریمه دیرکرد اقدامات با توجه به مصوبات هیئت‌امنا و از طریق حوزه مالی دانشگاه اعمال می‌گردد.

تبصره ۶:

دانشجویان آقای مشمول باید مطابق مجوز اخذ شده و زمان قید شده در آن نسبت به تسویه حساب نهایی و دریافت برگه معرفی به نظام اقدام نمایند. تبعات هرگونه دیرکرد بر عهده شخص دانشجو است.

تبصره ۷:

دانشجو، موظف است نسبت به ثبت رساله در سامانه ایرانداک اقدام و گواهی تأیید شده توسط کتابخانه مرکزی را جهت درج در پرونده به اداره تحصیلات تکمیلی تسلیم نماید.

تبصره ۸:

تهیه چهار نسخه سی دی رساله با قالب ورد (word) و پی‌دی‌اف (pdf) و فشرده شده جهت امور فراغت از تحصیلی الزامی است.

تبصره ۹:

دانشجو موظف است نسبت به تکمیل بودن پرونده تحصیلی و دریافت تأییدیه‌های لازم و ارتباط مستمر با اداره تحصیلات تکمیلی اقدام نماید. تبعات عدم پیگیری و هرگونه اقدام قانونی یا تأخیر در امر فراغت از تحصیل بر عهده شخص دانشجو می‌باشد و اداره تحصیلات تکمیلی مسئولیتی در این خصوص ندارد.

پیوست شیوه‌نامه شامل تعاریف

وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی: منظور شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت است.

دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاهها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تأسیس از مراجع ذیربط که مجری مقاطع کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.

آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز مقطع تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاههای استفاده‌کننده از بودجه عمومی دولت) است.

عضو هیئت علمی: عضو هیئت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه به کارگیری می‌شود.

دانشجو: فردی است که در یکی از مقاطع آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.

دانشآموخته: فردی است که یکی از رشته‌های مقاطع تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.

حضور: شیوه‌های از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت میکند.

غیرحضور: شیوه‌های از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.

نیمه حضور: شیوه‌های از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضوری و بخش دیگر غیرحضور به انجام میرسد.

شهریه پرداز (نوبت دوم، پردیس، مجازی): منظور آموزش دانشجو در یک مقطع تحصیلی، به‌ازای پرداخت هزینهها است.

نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.

برنامه درسی: مجموعه به‌هم‌پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی است.

واحد درسی: ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آییننامه تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی تعیین میشود و طبق برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی اجرا می‌شود.

درس جبرانی: درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز مقطع تحصیلی، ضروری تشخیص داده میشود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته‌های غیرمرتبط وارد شده‌اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.

مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، بر حسب مقررات هر مقطع تحصیلی، میانگین کمتر از حدنصاب تعیین شده در آن مقطع را کسب کرده باشد.

رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی میانجامد.

گرایش تحصیلی: به شعبه‌های از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق میشود. اختلاف درسها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

دکتری تخصصی: مقطع تحصیلی است که پس از مقطع کارشناسی ارشد آغاز میشود و شامل ۳۶ واحد درسی است.

گروه آموزشی: بنیادیترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل میشود.

مجموعه امتحانی: منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.

شورای آموزشی: یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاستگذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل میشود.

شیوه آموزشی - پژوهشی: شیوه‌های تحصیلی در مقطع دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به رساله می‌شود.

رساله: مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی مقطع دکتری و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین میشود.

آزمون جامع: بررسی همه‌جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است.

استاد راهنما: یکی از اعضای هیئت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.

استاد مشاور: یکی از اعضای هیئت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.

هیئت داوران: اعضای هیئت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی رساله دانشجو در مقطع دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب میشوند.

دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین‌نامه مذکور: آذربایجان شرقی (دانشگاه تبریز)، آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه محقق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهارمحال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوبی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعلی سینا)، یزد (دانشگاه یزد)

هزینه‌های رفاهی: منظور تسهیلات و امکانات غیرآموزشی مانند کمک‌هزینه‌های خوابگاه، تغذیه، ایاب‌وذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به صورت رایگان یا یارانه‌ای به دانشجو تخصیص می‌یابد

زاهدان – خیابان دانشگاه
دانشگاه سیستان و بلوچستان
سازمان مرکزی دانشگاه
ساختمان شهید میر حسینی
تلفن تماس: ۰۵۴۳۱۱۳۶۲۲۸
نمابر: ۰۵۴۳۳۴۴۷۹۰۸